

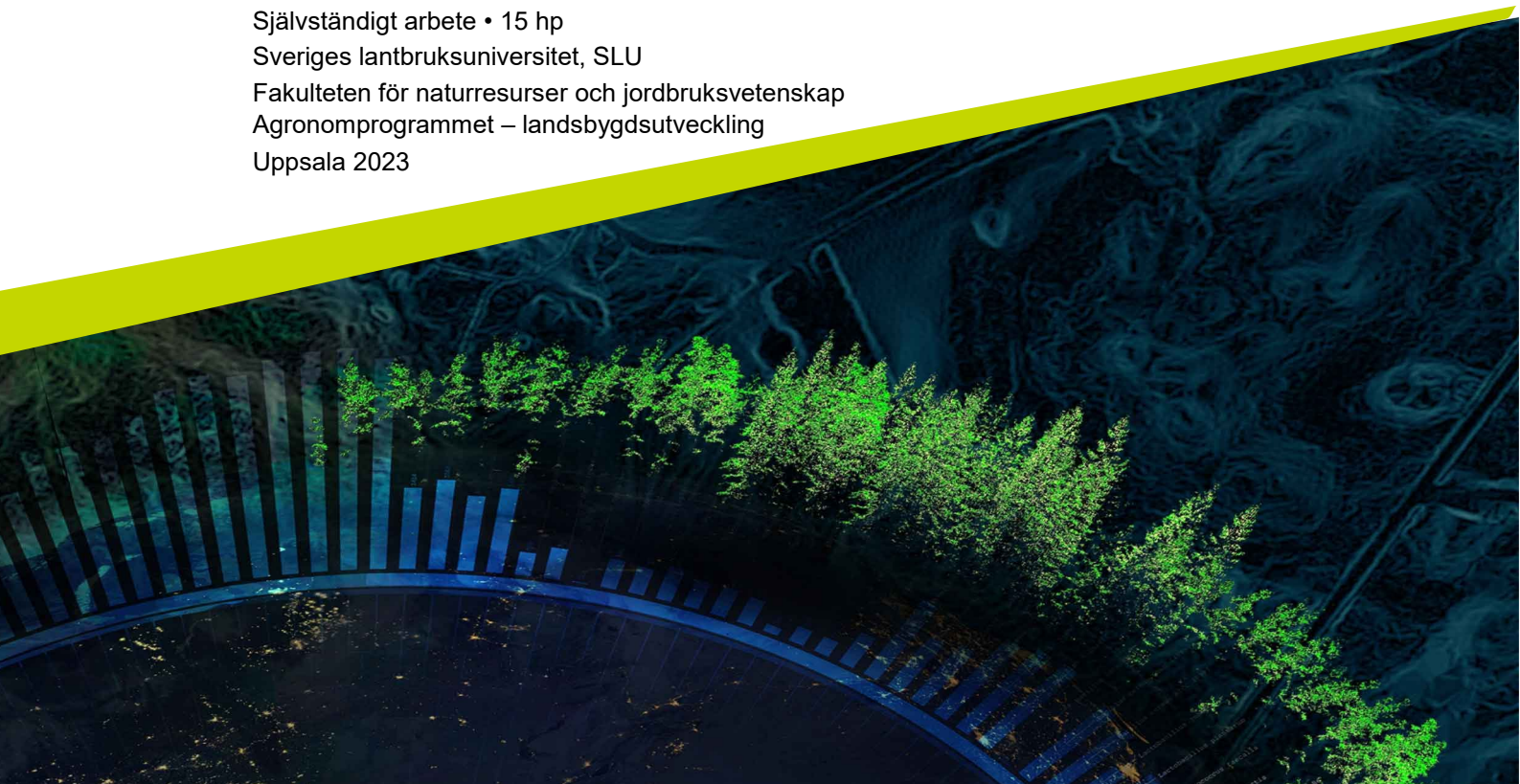

Vino vidi vici?

En fallstudie om hur svenska vingårdar påverkas på landsbygden

Jasmijn van der Heijden

Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Uppsala 2023

Vino vidi vici? En fallstudie om hur svenska vingårdar påverkas på landsbygden

Vino vidi vici? A case study on how Swedish vineyards are affected in rural areas

Jasmijn van der Heijden

Handledare:	Örjan Bartholdson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Examinator:	Yvonne Gunnarsdotter, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Bitr. examinator:	Malin Beckman, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för stad och land
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i landsbygdsutveckling
Kurskod:	EX0888
Program/utbildning:	Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Kursansvarig inst.:	Institutionen för stad och land
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2023
Elektronisk publicering:	https://stud.epsilon.slu.se

Nyckelord: vinodling, socialt kapital, myndighet, alkoholmonopol, byråkrati, habitus, kulturellt kapital, nyagrarianism.

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap

Institutionen för stad och land

Avdelningen för landsbygdsutveckling

Sammanfattning

Under de senaste tjugo åren, har antalet vingårdar i Sverige ökat i snabb takt. Bland alla vingårdar i Sverige, finns det numera cirka fyrtio kommersiella vingårdar som har startats på den svenska landsbygden. Den stigande globala medeltemperaturen, i samband med framgångsrika utvecklingar inom växtförädling, har skapat de ständigt förbättrande omständigheterna som har möjliggjort stärkandet av den svenska vinbranschen. Syftet av denna uppsats, är att identifiera på vilka sätt svenska vinodlare har blivit påverkade av positiva och negativa affärsrelaterade faktorer samt att undersöka hur även vinodlarnas bakgrund har haft inflytande på startandet av en egen vingård. Småskaliga kommersiella vingårdar blir, trots att de har nytta av stöd från varandra, kunderna och diverse föreningar, ändå konfronterade med olika svårigheter. Det svenska alkoholmonopolet hindrar vinodlarna från att sälja deras produkter direkt till kunden, vinodlingsmetoder skapar oklarheter kring tillämpligheten av internationella regler på den svenska vinodlingen, och även ansökningsprocessen till ekonomiskt stöd beskrivs vara långdragen och svår. I denna fallstudie står därför teoretiserandet av dessa för- och nackdelar i fokus, vilket görs genom Bourdieus teorier om kapital, habitus och sociala fält, Webers definition av byråkrati, samt genom olika uppfattningar av nyagrarianism som ideologi.

Nyckelord: vinodling, socialt kapital, myndighet, alkoholmonopol, byråkrati, habitus, kulturellt kapital, nyagrarianism.

Abstract

Over the past twenty years, the number of vineyards in Sweden has rapidly increased. Among all vineyards in Sweden, there are currently approximately forty commercial vineyards that have developed in the countryside. Global increase in temperature in combination with successful developments in plant breeding, have created the continuously advantaging circumstances, which have enabled the possibilities for further enhancement of the Swedish wine industry. The purpose of this paper is to identify in what manner Swedish viticulturists have been affected by positive and negative business-related factors and to what extent their background has influenced their decision to start their own vineyard. Small commercial vineyards are despite the advantages of enjoying great support from each other, their customers, and multiple associations still running into difficulties on different levels. The Swedish alcohol monopoly hinders viticulturists from selling their wine directly to customers, viticultural practices creates confusion around the applicability of international rules regarding viticulture in Sweden and finally, the process of applying for economic support is described to be lengthy and difficult. This case study has therefore had its focus on theorizing these advantages and disadvantages through Bourdieu's theories on capital, habitus and social spheres along with Weber's definition of bureaucracy and different interpretations of new agrarianism as an ideology.

Keywords: viticulture, social capital, authority, alcohol monopoly, bureaucracy, habitus, cultural capital, new agrarianism.

Innehållsförteckning

Tack till...	6
1. Bakgrund	7
1.1 Introduktion	7
1.2 Föreningar för svenska vinodlare	8
1.2.1 Föreningen Svenskt Vin	8
1.2.2 SBOV	8
1.3 Alkohollagen kring gårdsförsäljning	8
1.4 Syfte och frågeställning	9
2. Metod	10
2.1 Metodval	10
2.2 Genomförande	10
2.3 Vingårdarna	11
2.3.1 Särtshöga vingård	11
2.3.2 Vejby vingård	11
2.3.3 Skepparps vingård	12
2.4 Urval och avgränsning	12
2.5 Tolkning av material	13
2.6 Etiska överväganden	13
3. Teorier	14
3.1 Bourdieus begrepp och teorier	14
3.1.1 Sociala fält	14
3.1.2 Symboliskt kapital	14
3.1.3 Habitus	14
3.1.4 Socialt och kulturellt kapital	15
3.2 Nyagrarianism som ideologi	15
3.3 Byråkrati	17
4. Resultat	18
4.1 Särtshöga vingård	18
4.2 Vejby vingård	20
4.3 Skepparps vingård	23
5. Analys	26
5.1 Vinodlarens bakgrund och deras påverkan på vingårdarnas verksamhet	26
5.2 Myndigheters och organisationers påverkan på vingårdarnas verksamhet	28
5.3 Gårdsförsäljningslagen och dess påverkan på vingårdarnas verksamhet	29
5.4 Sociala nätverk och deras påverkan på vingårdarnas verksamhet	30
6. Slutord	32
Referenser	34
Bilaga:	36

Tack till...

... Alla vinodlare som har kunnat ställa upp till intervjuerna och dela med sig av sina upplevelser och sätt att se på verksamhetens möjligheter.

1. Bakgrund

1.1 Introduktion

För ungefär tjugo år sedan började de första kommersiella vingårdar dyka upp på den svenska landsbygden. I början så användes bara några hektar för odlingen, men ju längre tid som gick, desto fler hektar blev det. Idag går det att hitta kommersiella vingårdar som är över hundra hektar stora i Sverige. De flesta kommersiella vingårdar har hittat skickliga sätt att kombinera vinodlingen med besöksverksamhet, det är nämligen inte sällan som de även håller i vinprovningar eller underhåller hotell och restaurangverksamhet vid sidan av odlandet. En stor andel av alla vinodlare som finns i Sverige idag, hittas främst längs kusterna i Skåne på grund av klimatskäl. Numera är det dock inte bara i Skåne som det finns vingårdar, utan även i Östergötland, Halland, Södermanland samt på öarna Öland och Gotland. Vingårdsturer har härmed på senare tid blivit ett mycket populärt alternativ i den svenska upplevelseindustrin (Mölstad, 2020).

Hållbar nordisk vinproduktion har blivit allt mer omtalad och ligger helt i linje med FN:s globala mål för hållbar utveckling. Hållbar utveckling behöver nämligen inte bara syfta på innovation, utan handlar även om att det ska tas hänsyn till de möjligheter som klimatförändringarna för med sig. I och med att ett tempererat klimat behövs som varken är för varmt eller för kallt, så kommer detta också innebära att de mer ekvatoriella vinregionerna kommer behöva lägga ned vinproduktionen på lång sikt, medan vingårdarna i Norden kommer kunna bli allt fler (FN, 2023).

1.2 Föreningar för svenska vinodlare

1.2.1 Föreningen Svenskt Vin

I och med att vinproduktionen i Sverige är en väldigt ny verksamhet, så har många vingårdar börjat stärka sin position på landsbygden genom medlemskap i olika föreningar. Många svenska vingårdar är exempelvis medlem i Föreningen Svenskt Vin, som arbetar för att svenskt vin ska få internationell erkännande, på grund av dess höga kvalitet. Föreningen Svenskt Vin förklarar att vinodlingen inte bara är en arbetsintensiv verksamhet, som gynnar miljön om vinodlaren erhåller rätt kunskap, utan även en kulturell aktivitet. Vinprovningar, vinfestivaler, vintävlingar och många fler evenemang öppnar upp möjligheten för svenskt vin att bli av betydelse för den svenska kulturen i stort (Föreningen Svenskt Vin, 2021).

1.2.2 SBOV

SBOV, Sveriges Branschorganisation för Oenologi och Viticulture representerar också många svenska vingårdar, med ambitionen och förhoppningen att utveckla Sverige som vinland. Några av planerna som de har är bland annat; att etablera utbildning inom vinproduktion på svenskt lärosäte inom en femårsperiod, initiera utbildning/kurser för affärsutveckling och innovationsledning för vinodlare/producenter, initiera projektansökningar för att starta/genomföra vinprojekt i olika organisationer och många fler (SBOV, 2022). Att starta föreningar och organisera evenemang ger god social sammanhållning är betydelsefullt för svenska viners uppkomst.

1.3 Alkohollagen kring gårdsförsäljning

Svenska vinodlare upplever dock inte alltid, trots alla insatser, att verksamheten får det stöd som det egentligen skulle behöva. De småskaliga och kommersiella vingårdar som nu finns i Sverige, påverkas i dagsläget väldigt mycket av den svenska lagen kring förbud av egenproducerade alkoholhaltiga drycker som del av gårdsförsäljningen. Att inte få möjligheten att sälja produkter direkt till konsumenten, skapar ett stort hinder när dessa småskaliga kommersiella vingårdar vill kunna ta plats på den svenska marknaden, inte minst den internationella marknaden (Haeberlein, 2016).

I Norge såväl som Finland har det redan hittats lösningar på problemet. Finland tillåter gårdsförsäljning i samband med statligt monopol på alkoholförsäljning.

Gårdsförsäljningen är därför begränsad till endast specifika typer av alkoholhaltiga drycker. Exempel på dessa är bär och fruktviner, som har en alkoholhalt som inte överstiger 15 procent och inte heller konkurrerar med viner i övriga EU. Det undantaget gäller också endast i det specifika fallet att råvaran har vuxit norr om den 60:e breddgraden, motsvarande lite norr om Uppsala (Wagersten, 2017). I Norge har gårdsförsäljningen sedan 2017 också fått godkännande av riksdagen. I detta fall råder krav som kontrollerar att dryckens alkoholhalt inte får överstiga 22 procent och att gårdsbutiken inte får sälja mer än 15000 liter om året. Innan fick norska producenter, som även skulle ha licens, endast sälja alkoholhaltiga drycker som hade en alkoholhalt under 4,7 procent (Johnsson, 2016).

1.4 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka vilka utmaningar och möjligheter småskaliga kommersiella vingårdar möter på den svenska landsbygden. Uppsatsen baseras på sociologiska och samhällsteorier samt kvalitativa intervjuer med tre vinodlare. I samband med undersökningen kommer tre huvudfrågor att besvaras:

Vilka sociala nätverk påverkar sammanhållningen mellan vinodlare och vinodlarnas utvecklingsmöjligheter?

Hur påverkar Europeiska Unionens juridiska ramverk, svensk lag och svenska myndigheter vinodlarnas utvecklingsmöjligheter?

Vilket inflytande har vinodlarnas bakgrund haft i startandet av verksamheten?

2. Metod

2.1 Metodval

Uppsatsen utgår från en fallstudie som har utförts för att besvara uppsatsens frågor så bra som möjligt. Det har därför konstruerats en sammanställning av frågor som formar en bas till semi-strukturerade *kvalitativa* forskningsintervjuer. Dessa har arrangerats för att måla upp en så realistisk bild av verksamheten som möjligt. Material för forskningen har varit det digitala verktyget Zoom, för att kunna ha ett så personligt bemötande som möjligt med vinodlarna. Röstinspelare har används för att samla in material utöver anteckningar som gjordes under intervjun.

2.2 Genomförande

Semi-strukturerade kvalitativa forskningsintervjuer kännetecknas av att de inte strikt förhåller sig till de frågor som har formulerats på förhand; istället produceras kunskap genom en relativ öppen dialog mellan intervjuare och informant. Metoden kan antas vara något som varken kan anses fungera som ett samtal eller ett slutet frågeformulär. Den kunskap som skapas i det sociala samspelet mellan intervjuare och informant är det viktigaste elementet av kvalitativa intervjuer. Om frågorna som har formulerats i förhand styr intervjuaren för hårt så är det närmast omöjligt att kunna få fram de intervjuades egna tankar, föreställningar och berättelser (Kvale & Brinkmann, 2014. s, 98).

Jag har valt att inte använda mig av några kvantitativa metoder. Sådana metoder kännetecknas av en starkare och på förhand given struktur för att maximera reliabiliteten och validiteten när det gäller mätningen av viktiga begrepp. De är också mera strukturerade av den anledningen att forskaren har en tydligt formulerad uppsättning av frågeställningar som ska undersökas. I kvalitativ forskning betonas istället intervjupersonernas egna uppfattningar och synsätt (Bryman, 2002. s, 300).

Intervjufrågorna kategoriserades i totalt fyra olika delar för att under intervjugång kunna styra när fokus skulle skifta från det ena till det andra ämnet. Först ställdes ett antal introduktionsfrågor, för att förstå mera av informantens bakgrund och anledningar för att starta vingården. Den andra delen av intervjun fokuserar på hur verksamheten ser ut på vingården idag, vare sig eller inte exempelvis vinet har certifierats, vilka andra former av verksamhet som underhålls i samband med vinodlingen, eller vad de själva anser gör deras verksamhet unik. Den tredje delen av intervjun undersöker hur sociala nätverken av vinodlarna ser ut, frågorna som då

står i centrum är bland annat: Vilka har kunnat erbjuda hjälp och guidning i startprocessen? Vilka föreningar är ni med i och hur ser er kontakt ut med andra vingårdar? Den fjärde och sista delen handlar om lagar och regelverk. I denna del undersöks hur nationella myndigheter genom lagar och regelverk har påverkat vad vinodlarna har behövt förhålla sig till i samband med deras produktion. För att skapa en tydlig förståelse av hur svenska vinodlare upplever att större nationella och internationella organisationer har kunnat hjälpa, eller kanske begränsat verksamheten på svenska vingårdar, ställde jag även frågor kring detta i fjärde delen av intervjun.

2.3 Vingårdarna

2.3.1 Särtshöga vingård

Den första vingården vars ägare kunde ställa upp för en intervju var Särtshöga vingård. Vingården i Väderstad, Östergötland, startades 2012 av Niclas och Anna Albinsson. Idag har de 10 000 stockar av druvsorten Solaris på vingården; utöver detta underhåller de även andra former av verksamhet som restaurang och boende. Gårdsrestaurangen erbjuder vedugns pizzor, smårätter med lokalproducerade ingredienser och dryck som producerats på gården. Det lilla gårdshotellet har sex rum med en lantlig inredning. Till skillnad från ett antal andra vingårdar i Sverige, har Särtshöga vingård valt att inte ha någon certifiering på sitt vin, då de istället har valt att underteckna The Porto Protocol. The Porto Protocol är ett portugisiskt nätverk där ett hundratal andra vingårdar och vinmakare, internationellt, arbetar för att sänka koldioxid utsläppen inom alla steg av produktionen. Största målet med vingården säger Niclas är att producera mousserande vin i världsklass.

2.3.2 Vejby vingård

Vejby vingård drivs av Jeppe Appelin och är en liten biodynamisk vingård som befinner sig på Bjärehalvön, i närheten av Vejbystrand. Denna familjeägda vingård är enkel att hitta till om man är ute på vandring längs Skåneleden eller cyklar längs Kattegattleden. På vingården produceras rosé, rödvin (som huvuddruva används Regent, men det används olika druvsorter) och på senare tid har även orange vin gjorts på druvan Solaris. Orange vin görs genom att skalen från de gröna druvorna har fått ligga kvar med druvmusten och macerera under jäsningen. För att lyckas med detta använder gården sig av en exotisk produktionsmetod, till skillnad från andra vingårdar i Sverige. I deras vinkällare, Marani, lagras vinet i nitton stora lerkrus (qvevri) som har grävts ner i marken. Dessa används för att framställa vin med en stabil temperatur. Besökarna erbjuds en guidad vintur och visningar av vinodlingarna samt vinkällaren där qvevri metoden utövas. Det finns också en

vinbar där vinet kan avnjutas. Vingården är ekologiskt certifierad av EU och certifierad av Demeter, ett internationellt nätverk av kontrollorganisationer för biodynamisk odling. Vejby vingård bedriver varken hotell eller restaurangverksamhet och har valt att fokusera på endast vintillverkningen och utvecklingen av denna.

2.3.3 Skepparps vingård

Skepparps vingård är den sydligast belägna vingården av alla de tre vingårdar vars ägare har blivit intervjuade. Den befinner sig på Österlen, en bit norr om Kivik, nära Havängens strandbackar. Vingården är en familjeägd gård som numera drivs av Bengt Åkesson. Gården har, innan den omvandlades till en vingård 2011, använts till äppelodling. Utöver gården äger familjen även Kiviks Musteri. På vingården odlar han själv numera främst druvan Solaris, men han odlar även några vinstockar som består av Rondo och Cabernet Cortis. Vingården tar emot besök både för visning av vingården, och för att besökarna ska kunna få smaka vinet. Utöver vingårdsturer arrangerar Skepparps Vingård även större aktiviteter och evenemang. Det bästa exemplet på detta är Skepparps vinfestival, som attraherar mellan 2000-3000 personer årligen. Vid detta tillfälle får besökarna möjligheten att testa några svenska viner av hög kvalitet och prata mera om vin med vinodlare och vinmakare från södra Sverige.

2.4 Urval och avgränsning

Urvalet av de tre vinodlarna som har ställt upp för en intervju har inte gjorts genom andras rekommendationer, vilket görs när studien använder sig av exempelvis ett snöbollsurval. Istället har de blivit valda genom ett avsiktligt urval, specifikt för att de alla har börjat sin verksamhet i olika regioner och på grund av att varje vingård har åtskiljande och unika sätt att attrahera besökare på. Jag har sedan valt att fokusera på dessa tre för att kunna ge en tydlig och fördjupad förståelse för varje vingårds verksamhet. Geografisk variation på vinodlarna har tagits i beaktande för att fallstudien bättre ska kunna återspegla hur den kommersiella vinodlingen upplevs i olika delar av Sverige. Den agrara bakgrunden är också varierande för att få ett bredare perspektiv av lantbrukarnas sätt att hantera sin verksamhet.

2.5 Tolkning av material

Informationen som har samlats genom inspelning och transkribering har tolkats utifrån ett *hermeneutiskt* perspektiv. Den klassiska innebörden av hermeneutik syftar till tolkningen av religiösa eller juridiska texter. Under senare hälften av 1900-talet har dock många andra sorters texter, till och med diskurser samt handlingar, blivit accepterade inom den hermeneutiska tolkningsramen. Betydelsen av andras handlingar och yttranden beror alltid på en viss bakgrund eller kontext av andra meningar, praktiker eller föreställningar. Därför kan hermeneutiken skapa utrymme för forskare att analysera texter eller dialoger, så att det som har presenterats även kan tolkas genom historia eller tradition istället för att bara tolka yttranden i det som finns här och nu (Kvale & Brinkmann, 2014. s. 66-67).

2.6 Etiska överväganden

I de genomförda intervjuerna har det tagits hänsyn till de fyra forskningsetiska principerna (Vetenskapsrådet, 2002). *Informationskravet* har uppfyllts genom att kontakten togs med vinodlarna via deras hemsidor och ett mejl med information kring vem jag var, vad jag gick för utbildning och var någonstans hade skickats ut. I mejlet stod även vad mitt syfte var, vilka underfrågor som var inkluderade i uppsatsens undersökning samt vilka teman som skulle behandlas i intervjun. I förklaringen framgår även verksamhetsspecifika anledningar till varför jag ville anordna en intervju med just dem, så att de skulle kunna få en klar och tydlig bild kring varför deras gård blev utvald. *Samtyckeskravet* har uppfyllts genom att alla vinodlare även har blivit frågade innan inspelningen av intervjuerna om de godkänner detta och har i samband med detta fått veta att de alltid kan kontakta mig, även om det bara gäller något litet som har sagts. *Konfidentialitetskravet* har uppfyllts genom att intervjumaterialet inte har delats med andra och har raderats efter uppsatsens inlämning. Uppgifter som namn på personen och verksamhet har publicerats, men i samband med godkännande från vinodlaren. *Nyttjandekravet* har uppfyllts genom att intervjumaterialet endast används för att uppnå uppsatsens syfte, men inte för andra ändamål. I intervjuprocessen har jag ansett att det är av yttersta vikt att vinodlarna känner sig trygga med allt de delar med sig, för att kunna göra informationsinsamlingen så ärlig och korrekt som möjligt.

3. Teorier

Jag använder mig av ett antal sociala teorier och centrala begrepp för att teoretisera mitt empiriska material. Bourdieus sociologiska definitioner av *sociala fält*, *habitus*, *symboliskt kapital*, *socialt kapital* samt begreppen *nyagrarianism* och *byråkrati* utgör den teoretiska utgångspunkten för undersökningen.

3.1 Bourdieus begrepp och teorier

3.1.1 Sociala fält

Bourdieu analyserar med begreppet *sociala fält* det moderna samhället och de olika sociala arenor, det vill säga samhällsfärer, som utgör detta samhälle. Exempel på *sociala fält*, är politiken, ekonomin, kulturen, religionen, juridiken och så vidare. Det som kännetecknar ett visst fält är att aktörerna strävar efter att ackumulera en viss sorts tillgångar, att det genomsyras av specifika normer och värden samt att det råder hård konkurrens, om makt eller erkännande (Bourdieu, 1992. s, 94-98) . Politiken är ett exempel på ett tydligt fält, där det råder en konstant kamp om specifika positioner, normer och värden. Konkurrensen utspelar sig både mellan och inom de politiska partierna, mellan regeringen och oppositionen samt mellan politiker, politiska kommentatorer och väljarna i stort (Engdahl & Larsson, 2011. s, 243). Jordbruket kan likt politiken också kategoriseras som ett fält, i vilket vinfältet utgör ett underfält. I denna uppsats kommer jag därför att fokusera på konkurrensen inom vinfältet samt hur vinfältet interagerar med andra fält.

3.1.2 Symboliskt kapital

Bourdieu använder sig i sitt teoretiska ramverk även av begreppet *symboliskt kapital*. Begreppet betraktas egentligen inte som ett kapital i sig, utan används som ett medel för att beskriva ett särskilt tillstånd av de andra kapitalen, som beskrivs senare i detta kapitel. Ett kapital som en individ innehaver kan öka i värde när den symboliskt erkänns av andra individer inom samma sociala fält. Genom symboliska markörer kan en individ exempelvis uttrycka sina övertygelser eller preferenser gentemot andras. (Bourdieu, 1992. s, 119).

3.1.3 Habitus

Det andra begreppet av Bourdieu som används i uppsatsens analys är *habitus*. Habitus är ett begrepp som beskriver och analyserar personers sociala och kulturella jag (Bourdieu 1987). Pengar, kontaktnät eller utbildningsbevis är tydliga exempel

på yttre objekt som kategoriseras som symboliskt kapital. Habitus kan dock även uttrycka sig på ett symboliskt sätt som istället är förkroppsligat av individen. Ett visst sätt att tala, röra sig, känna eller tänka kan förknippas med ett specifikt kontaktnät, en viss mängd pengar eller utbildning. En stor del av habitus är personernas förkroppsligade erfarenheter och kunskap, men även de medvetna uttrycken är formade av habitus (Engdahl & Larsson, 2011. s, 246). Jag vill skildra vinböndernas uppväxt, upplevelser och utbildning för att förstå vilka egenskaper de delar och vilka som skiljer sig åt. Vad har förmått dem att starta vingård?

3.1.4 Socialt och kulturellt kapital

Socialt kapital syftar på kvalitén men även kvantiteten av de sociala nätverk som en individ rör sig inom och associerar sig själv med. Kapitalet syftar på ens familjeband, släkt, vänskaper och andra sociala kontakter, men även vilka resurser dessa kontakter kan, eller inte kan erbjuda (Engdahl & Larsson, 2011. s, 158, 244). Människors ackumulering av socialt kapital förutsätter många insatser till säkrandet samt expanderandet av sina nätverk. Dessa bygger på investeringsstrategier som, individuellt såväl som kollektivt, medvetet eller icke-medvetet, resulterar i symboliska vinster samt materiella tillgångar (Bourdieu, 1986. s, 22).

Kulturellt kapital presenteras i tre olika former; den förkroppsligade formen, den objektifierade formen samt den institutionaliserade formen. I uppsatsens undersökning är det främst den förkroppsligade formen som kommer till användning. Förkroppsligade formen av kulturellt kapital kan skapas, till varierande grad, beroende på tid, samhälle och social klass. Detta sker även utan någon medvetenhet om processen. Kulturellt kapital har även en symbolisk kraft, eftersom den måste accepteras av delar av det omgivande samhället för att kunna fungera (Bourdieu, 1986)

3.2 Nyagrarianism som ideologi

Termen *agrarianism* förknippas främst med den amerikanska presidenten Thomas Jefferson (1801-1809) och hans åsikter kring lantbrukare. Han ansåg att lantbrukare var de mest värdefulla individerna i samhället, på grund av idealen om deras kraft, självständighet och dygd. Deras anknytning till landets frihet, intressen och natur menade han var den starkaste och mest långvariga som kan hittas. Den centrala tanken kring agrarianism var att de som levde nära jordbruket och bearbetade jorden, uppfyllde exakt den amerikanska idyllen om självständighet och självförtroende. *Nyagrarianism* är en samling på idéer, eller snarare en ideologi,

som uppstod under 1970-talet. Precis som i den äldre formen av agrarianism så framhävs betydelsen av en gemensam anknytning till en specifik plats. Dess företrädare menar att denna form av anknytning har tappats bort i modern tid. Nyagrarianism handlar om återupptäckten av en plats resurser, stöd för småskaliga jordbruk, hållbara jordbruksmetoder, lokala matsystem och återupplivningen av en lantlig gemenskap som förenas genom jordbruket och dess utveckling (Woods, 2011. s, 171-172). Svenska vingårdar, även de kommersiella, är fortfarande hundratals hektar mindre än de många större vingårdarna som finns i södra Europa och har stort fokus på hållbara odlingsmetoder. På svenska vingårdar fokuserar ägarna på kvalitet, vilket görs enklast på en mindre yta.

Det finns utan tvekan olika tolkningar av hur diverse forskare och lantbrukare ser på nyagrarianism som ideologi. Wendell Berry, en amerikansk författare, miljöaktivist och lantbrukare uttrycker ett tydligt ifrågasättande av det som i dagens samhälle är ideologiskt och kulturellt givet: faktumet att vi alla bör vilja leva i en värld som domineras av att jordbruksverksamheten bolagiseras och byråkratiseras. Han ifrågasätter även exempelvis huruvida förlitandet av människan på andras produktion av basala behov bidrar till demokrati och nationell trygghet. Kortfattat kan slutsatsen dras att Berry ser vilka svagheter som finns i den moderna utvecklingen av samhället när det gäller produktion, lantbruk, konsumtion, miljön och samhällsliga livskraft (Major, W, H. 2011. s, 26). Andra forskare, exempelvis Devon Peña ser nyagrarianism som ett motstånd mot större miljöorganisationer som fokuserar på bevarandet av naturområden, utan att ta hänsyn till lokalbefolkningens kunskaper om naturen. Han refererar till amerikanska organisationer som har ignorerat den kunskap som invånare med mexikanskt ursprung har på landsbygden (ibid. s, 33) . Trots att detta är en situation som refererar till kulturkrockar som orsakas av att den enas kunskap undervärderas gentemot den andras, så finns denna form av problematik i mindre extrema (men även betydande) former i andra länder, mellan lantbrukare och myndighet/organisation i allmänhet.

Nyagrarianism kan tolkas på flera olika sätt: som ett hopp för en ekonomisk överlevnad samt återupplivning av landsbygden, som ett klimatsmart tillvägagångssätt som fokuserar på korrekta metoder för att hantera jordens resurser eller som en etisk modell som uppmanar invånare från urbana såväl som lantliga områden att ta hänsyn till landsbygds- och stadslivet i alla dess aspekter. Till skillnad från nyagrarianism, anklagas agrarianism som ideologi oftast för att måla upp en romantiserad och nostalgisk bild av livet på landsbygden. Ideologin har på grund av hur andra forskare har skrivit om den, ansetts vara problematisk eftersom den inte tar en tillräcklig hänsyn till både samhälls- och miljöproblematiken som fanns på landsbygden förut, som exempelvis rasism, sexism och förlust av matjord. På sätt och vis finns det en skepticism mot den moderna kulturen även bland forskare som skriver om nyagrarianism; dock inte alls av samma anledningar. Inom

nyagrarianism uttrycks en viss form av motstånd mot den moderna utvecklingen, inte på grund av att förespråkarna saknar "de gamla goda tiderna", utan snarare för att de har levt nära jorden under lång tid och ser hur modern utveckling påverkar landsbygden. Där separationen mellan produktionen av mat och av andra varor skyddar invånare i städer och förorter -förutom mot prishöjningar-, känner lantbrukare av väldigt tydliga skadliga svängningar på marknaden. Dessa påverkar lantbrukare starkt på ett ekonomiskt och miljömässigt sätt (Major, W, H. 2011. s, 26).

3.3 Byråkrati

Den tyska sociologen Max Weber förknippas oftast med föreställningen om byråkrati som en opersonlig rationell organisationsform. Weber menade att denna form av byråkrati utgör en nödvändig struktur i moderna samhället, för att stora organisationer ska kunna fungera så rättvist och opartiskt som möjligt (Strannegård & Zetterquist, 2011. s, 20-23). Byråkratin i ett större sammanhang, kan mätas genom att titta närmare på byråkratinns egenskaper, exempelvis antalet medlemmar, huruvida tjänster är inplacerade i en hierarki, tjänstemännens kontrakt, professionalism, huruvida lönenivåer förhåller sig till en viss hierarki eller andelen karriärvägar som baseras på meriter, tjänsteår eller överordnades bedömningar (NE, u.å.). Weber menade att byråkratin var utformad för det moderna samhället som växte fram under industrialismen och urbaniseringen för att kunna ge stora organisationer strukturen de behöver för att vara funktionella. Byråkrati som rationell organisationsform har dock under många år tagit emot kritik. En form av kritik, som är relevant för uppsatsens undersökning, är att det inom större organisationer finns en tendens att mål och regler byter plats, de förstnämnda blir sekundära och vice versa (Strannegård & Zetterquist. s, 25-26). Vinodlare har i samband med verksamheten mycket att göra med större organisationer för diverse skäl och på grund av de svårigheter som kan uppstå, har även begreppet byråkrati används i de olika avsnitten och för att teoretisera resultaten.

4. Resultat

4.1 Särtshöga vingård

Telefonintervjun hölls klockan ett en solig dag i april, veckan efter helgdagarna. När vi började med intervjun så berättade Niclas hur han började med gården och vad som krävdes för att få idén om en vingård att bli till verklighet. Niclas är själv uppvuxen på en gård, men hade senare i livet valt att börja en karriär inom reklambranschen. Han hade tillsammans med sin fru jobbat som konsult inom olika affärsområden och hon hade även jobbat inom PR och marknadsföring. Efter några år blev han och hans fru, efter att han själv hade haft ett ben i dryckesbranschen sedan tidigare, blivit sugna på att börja med något nytt. Både hade sedan länge varit väldigt intresserade av vin och tillsammans, med ambitionen att vilja skapa en produkt, så visste de vad som skulle bli det ultimata beslutet: att de skulle starta en egen vingård ihop. Niclas tillade även att han tidigt hade haft en god teoretisk uppfattning om hur vin görs, på grund av tidigare arbetserfarenheter. De hade bestämt sig för att mousserande vin skulle stå i fokus och därmed blev druvan Solaris det självklaraste valet.

När man gör mousserande vin så skördar man druvorna lite tidigare än vad man gör när man gör stilla vin. Då behöver man inte ha lika högt sockervärde vid skörd, och därmed är druvan Solaris lämplig för odling i kallare klimat. (Niclas Albinsson, 2023)

Att lära sig hur en vingård bedrivs är en tidskrävande process. De har utbildat sig själva genom att läsa böcker, besöka andra vingårdar och genom att ta hjälp av internkonsulter för att starta verksamheten. Hjälpt behövdes särskilt med exempelvis uppbyggnaden av vineriet, odling, beskärning av vinstockarna och vinframställningen.

Niclas tror att det finns en god chans att lyckas när det gäller framställningen av det bästa mousserande vinet, även om det målet låter lite överambitiöst. Han menar i och med att druvan Solaris inte är en jättekänd druva utanför Nordeuropa ännu, så kommer vinet som produceras på deras gård att klart märkas bland allt annat på grund av dess smak och arom. Kalla jordar i Östergötland levererar frukt som har högre syra, vilket är väldigt gynnsamt när mousserande vin ska tillverkas. Syran ska dock sedan tämjas för att vinet ska bli angenämt, vilket han menar är ett mindre problem än om syran inte skulle finnas över huvud taget.

Särtshöga vingård har även god kontakt och samarbete med andra vingårdar i Sverige. Föreningen Svenskt Vin har gett dem möjligheten att ställa frågor och byta idéer med andra vingårdar genom hela Sverige. De har exempelvis ibland kunnat gå ihop med flera vingårdar för att köpa in produkter som behövs, men de har också fått tag på inköpskanaler som de inte hade kunnat hitta lika lätt på egen hand. Den tillhörande föreningen Swedish Sparkling Wine har startats av ett antal vingårdar, inklusive Särtshöga vingård, för att tillsammans kunna utvecklas när det gäller framställningen av mousserande vin. Föreningen är dock inte det enda som har lett till viktiga kontakter. Vingården har även ett samarbete med Plumpton College i England, som erbjuder kandidat- och masterexamen inom vitikultur och oenologi. Samarbetet bygger på studier som har gjorts i Sverige för att undersöka hur Solaris druvans tillväxt kan se ut i ett kallt klimat och hur odlingen kan förbättras för att kunna framställa ännu bättre vin.

Vi har också haft ett väldigt stort utbyte av Murat Sofrakis från Klagshamn vingård i Malmö. Han har hållit på med vinodling längst i Sverige och har hjälpt väldigt många som har startat upp vinproduktion i Sverige. (Niclas, 2023)

Marknadsföringen sker mestadels via sociala medier genom Instagram och Facebook, men även från mun till mun. Många som har besökt vingården och som har fått en vinguidning, sprider goda rykten om verksamheten till andra. De har även deltagit i en del reportage och debattartiklar för att fler ska veta om vad vingården har att erbjuda och hur de arbetar.

Niclas menar dock att marknadsföringen och verksamheten i sin helhet hade blivit optimal om svenska lagen kring gårdsförsäljning skulle, förhoppningsvis, inom en snar framtid komma att ändras. Han har varit en av flera andra vingårdar som har blivit väldigt involverade i debatten, särskilt de senaste två åren.

Det är ett stort hinder och det innebär ju då att man får hitta andra vägar, för oss så har det inneburit att vi har byggt upp hela vår affärsmodell efter att inte sälja på Systembolaget. (Niclas, 2023)

Valet att bara sälja till krogar, restauranger och andra importörer har gjort att vinet inte är lika tillgängligt för allmänheten. Kontakten med Särtshöga vin görs av allmänheten endast genom restaurangbesök. Anledningen till varför Niclas har valt att inte sälja till Systembolaget, är egentligen att samarbetet kan vara svårt att underhålla som liten producent. Systembolaget ser gärna att det produceras stora volymer, vilket innebär att det förväntas av gården att kontinuerligt leverera vin till Systembolagets butiker. För Niclas skulle detta innebära att han blir tvungen att ständigt sitta i bilen och köra till olika butiker, när denna tid egentligen kan läggas på mycket viktigare arbete. Istället har han hittat krogar och restauranger som

erbjuder sig att fördela vin på årsbasis, det vill säga att Niclas får utrymme att kunna leverera allt vin vid en och samma tillfälle eller så kan han välja att lagerhålla en del av vinet. Om vinet då exempelvis bara behöver transporteras två gånger per år, blir det mycket enklare att beställa transport som liten producent. Att ha hittat restauranger och krogar som gärna marknadsför vinet betyder mycket för ryktet av Särtshöga vin och Niclas är väldigt tacksam över detta.

Livsmedelsverket är en av myndigheterna som Särtshöga vingård har blivit kontrollerade av. Livsmedelsverket besöker vingården för kontroller på årsbasis. Utöver Livsmedelsverket är även Skatteverket en myndighet som de anser att de har haft mycket att göra med, på grund av att produkten de säljer är punktbeskattad. De måste redovisa sitt alkohollager, det vill säga allt som säljs till restauranger och krogar, en gång i månaden. Detta innebär att samtidigt som de betalar moms, så måste därpå även en alkoholskatt betalas.

Slutligen berättar Niclas att gården inte har sökt något ekonomiskt stöd eller bidrag från vare sig EU:s jordbruksfond eller Jordbruksverket. Han tror starkt på att en vingård egentligen har störst chans att lyckas om den från början är ekonomiskt hållbar. I och med att Niclas och Anna bedriver restaurang och boende har intäkterna räckt till för att vingården lätt ska kunna gå runt.

4.2 Vejby vingård

Jeppe Appelin, som driver gården och bor här med sin sambo Fariba, blev inspirerad att starta en vingård för 16 år sedan, efter att ha bott i Köpenhamn under lång tid. Det blev nära Vejbystrand som han bestämde sig för att köpa en gård. Tiden som han bodde i Köpenhamn och jobbade som arkitekt på kontor, var då han upptäckte vingårdarna i Danmark. Dessa fick honom att undra över hur verksamheten fungerade, särskilt i och med att danskarna redan hade börjat med vinodlingen mycket tidigare än svenskarna. Trots att han hade besökt flera vingårdar i Danmark, så kände han inte sedan tidigare vinbönder i Sverige. De danska vinbönder som han besökte var väldigt intresserade av att dela med sig hur de själva har börjat verksamheten, så i början fick Jeppe lära sig mest från samtal på de danska vingårdarna.

Hur går det att göra vin, varför, vad behövs och vad krävs? Vad finns det för sorter? Det var så himla exotiskt, det var en helt ny grej liksom. (Jeppe Appelin, 2023)

Metoden som vinet tillverkas enligt är dock långt ifrån den som används i både Danmark eller Sverige. Sambon Fariba, som föddes i Iran, växte upp på en vingård

som över en natt förbjöds från att producera vin. Den 1 april 1979 blev Iran en islamsk republik och familjen behövde hitta andra sätt att gå runt ekonomiskt. Jeppe har velat återuppbygga en del av den gamla vinkulturen från Iran här i Sverige och har genom kontakt med ledande vinmakare i Georgien lyckats förverkliga drömmen. Efter att ha åstadkommit detta, utsågs han av georgierna även till "Georgisk gastronomisk ambassadör". Vingården blev ännu mera känd genom att ha deltagit i flera nationella och internationella vintävlingar. Den har exempelvis blivit nominerade till Skånes Bästa Dryckesproducent 2022 och blivit utvald till Årets Entreprenör år 2022. Trots att georgiska vinmakare har kunnat hjälpa Jeppe en hel del i början med vinkällaren och metoden som han ville framställa vinet på, har anslutningen till föreningen Svenskt Vin och SBOV gjort utbytet av intressant information betydligt enklare. Föreningen Svenskt Vin har även ett bra samarbete med den danska föreningen Dansk Vin. Danskarna har i och med den flexibla gårdsförsäljningen kunnat utveckla produktionen vidare och därmed har deras erfarenheter kring hur olika vindruvor kan odlas också utvecklats mera än svenskarnas. Samarbete med vingårdar utöver den kontakten som finns genom vinföreningar anser Jeppe är betydligt svårare. Anledningen till detta är för att det i Sverige är en så unik verksamhet i sig och att det inom vinproduktion är svårt att hjälpa varandra på ett praktiskt sätt.

Likt Särtshöga vingård krävs det dock att vinodlaren Jeppe spenderar tid på annat för att få vingården att gå runt ekonomiskt. Därför fortsätter han än idag att jobba som arkitekt. Särskilt i början har det varit viktigt för att kunna finansiera verksamheten, så att Jeppe kunde slippa att ta lån och börja verksamheten på gården, utan att behöva ta stora ekonomiska risker. När vinstockarna börjar sättas kan det ta upp till sju år tills det går att framställa en färdig produkt, så det går inte att undvika en trög start. Många gånger har Jeppe fått höra att startandet och drivandet av en vingård kostar väldigt mycket, men detta antagande har han, likt många andra småskaliga vingårdar över hela världen, kunnat motbevisa. Hans största mål med gården är dock att den produktionspotential som finns på gården kommer att användas mer och mer de kommande tio åren. Vingården hade tidigare 2000 vinstockar men har idag 3000 vinstockar.

Jeppe har utöver sin arkitektutbildning också gått en turismutbildning, så han har inte funnit det svårt att väcka intresse för vin hos de många turister som besöker Bjärehalvön. Jeppe använder sig av många olika digitala sociala plattformar, som Facebook, Instagram, TikTok och Tripadvisor. Facebook använder han mest av allt, här har han utöver vingårdens egna Facebookkonto också skapat en grupp: *Vejby Vingård Marani Wine Cellar*, som har 2500 medlemmar, vilka dagligen följer vad som händer på vingården. Här samlas kunderna, vilket underlättar att nå ut till dem när vinerna släpps i början på säsongen. På det här sättet värvar Jeppe fler och fler stamkunder. Gruppen är även entusiastisk över att vinet ska drickas på gården, på

platsen där den tillverkas. Jeppe är inte intresserad av att vinet bara ska konsumeras, utan han vill att kunderna njuter av vinet i ett sammanhang. Vingården finns inte bara till för produktionen av vin, utan ska även ses som ett besöksmål i sig. Därför har gården, utöver guidade vinturer, även en liten uteplats som heter Gussi Platz, som avgränsas av de lantliga byggnaderna på gården och mangårdsbyggnaden.

Det är inte bara det i glaset som är intressant, utan allt annat runt omkring: sol, väder, vin. I Vejbystrand har vi vingårdar, platser, materialiteter, dofter, vattenspel och färger, allt pratar till, stärker och gör en vinupplevelse. (Jeppe, 2023)

Likt Särtshöga vingård, så har även Vejby vingård bestämt sig för att inte sälja till Systembolaget. De vill hellre inspirera kunden att komma till dem, än att de själva når kunden genom att sälja vinet på andra sätt. Ibland väljer de att sälja till restauranger i närheten, men inte särskilt ofta. Bästa affären anser Jeppe är att inte sälja till någon restaurang eller Systembolagsbutik över huvud taget, utan att sälja vinet genom vinturism. Han ser det som en frestande utmaning i sig, att inte känna något behov av att sälja vidare vinet till andra företag. Vingården har attraherat många besökare från olika län i Sverige, men också från hela 65 länder, vilket de är väldigt stolta över.

Vejby vingårds verksamhet har påverkats av olika organisationer och myndigheter. Vinet har, som det har nämnts tidigare, certifierats av flera olika organisationer. Gröna lövet står för EU:s certifiering för ekologisk produktion och certifieringen av Demeter innebär att vinet produceras på ett biodynamiskt sätt. Jeppe har velat göra detta för att få mera information och guidning, så att han kan veta om han är på god väg, särskilt när det gäller den mer komplexa biodynamiska produktionen. Vingården granskas på grund av detta extra ofta, utöver Livsmedelsverkets granskning, vilket gör att vingården utmanas på nya sätt. Livsmedelsverket uttryckte han har varit myndigheten som han egentligen har påverkats mest av likt Särtshöga vingård, eftersom det är denna myndighet som årligen kontrollerar gården efter svensk lag kring livsmedelsproduktion. Det mest utmanande anser Jeppe är att han varje år har kontrollerats av olika kontrollanter, som hela tiden på nytt måste introduceras till hur verksamheten fungerar. Ibland kan det variera hur förstående kontrollanterna är för hur verksamheten sköts, vilket han menar kan vara frustrerande.

Verksamheten på vingården har varit väldigt lyckad, men Jeppe har ändå saknat möjligheten att kunna få bidrag eller en annan form av ekonomiskt stöd från olika organisationer, specifikt som vinbonde. Andra typer av produktion är redan integrerade i det svenska lantbruket, men Jeppe anar att i och med att vinproduktionen är så pass ny i Sverige, så har den inte riktigt prioriterats än. Detta

tror han eventuellt kan bero på problemet att vin just nu produceras i överskott i Europa. Jeppe hade sökt till en del bidrag och fonder via EU och Jordbruksverket, men har tyvärr inte kunnat få någonting alls. Processen att söka bidrag och ekonomiskt stöd menar Jeppe också är lång och svår, vilket gör specifikt starten för nya vingårdar utmanande idag.

4.3 Skepparps vingård

Vingårdsägaren Bengt Åkesson har i och med sin uppväxt på Kiviks musteri tidigt utvecklat ett intresse för skapandet av dryck såväl som för hur råvarorna produceras på bästa sätt. När det gäller intresset för vin, så utvecklades detta genom hans resor världen runt, exempelvis till Chile, Argentina och Australien, för musteriets varumärke Åkesson vin. När han besökte vinproducenterna och smakade på många olika sorters vin för att bestämma sig för vilket vin som skulle importeras, fick han själv idén att starta en egen vingård i Sverige. När han startade vingården, hade han likt de andra två vingårdarna inte gått någon särskild utbildning om vin. Mycket av den information som var viktig, hade han lärt sig från vinbönder utomlands. Detta fick honom till och med att vilja börja med försöksodlingar av många olika druvsorter som vanligtvis odlas i varmare länder, som Sauvignon Blanc, Riesling och Chardonnay, men det visade sig till slut att Solaris var bäst anpassad för det svenska klimatet. Kombinationen av att ha växt upp på en gård och av att ha rest, gav honom förutsättningarna för att börja odla de första vinstockarna på gården. Vid tiden som Bengt började med vingården, fanns det väldigt få som hade en egen vingård i Sverige, därmed blev det svårt att kunna få rätt information om vinodling inrikes.

Vingård i Sverige, det kan inte vara mer än typ... det är max tjugo år sedan de första startades. När man börjar är de flesta väldigt okunniga, de flesta har ingen vinutbildning, man gör det i ren entreprenörsanda. (Bengt Åkesson, 2023)

För att nå ut till kunder på bästa sätt använder vingården sig av sociala medier, mestadels plattformarna Facebook och Instagram. Ibland annonserar de i tidningar, men detta bidrar ändå snabbt till extra kostnader, så därför vänder Bengt sig mest till sociala medier för att nå ut till kunder eller potentiella kunder. Evenemanget som har varit den största anledningen till varför vinproduktionen har blivit känd i Sverige är enligt honom utan tvekan vinfestivalen som hålls varje år i slutet av juli och som attraherar turister från hela landet. Vinfestivalen organiseras för att visa hur långt utvecklingen av svenskt vin har kommit. Något intressant som Bengt nämner, är att han anar att lokalbefolkningen dock inte har lika bra koll på att de finns. Det är snarare turisterna från andra delar av Sverige som kommer och besöker dem. Bengt tror, även om han kanske inte har något riktigt bevis för detta, att det

oftast är storstadsbor som känner till vingårdarna i Sverige. Detta kan bero på att just vinprovning i Sverige är ett spännande nytt sätt att upptäcka den svenska landsbygden på, som utflykt bort från storstaden.

Till skillnad från de andra vingårdarna som har intervjuats har Bengt länge samarbetat med Systembolaget. Innan han startade vinodlingen har han även producerat blends till Systembolaget men säljer nu främst sitt vin till dem. Likt många andra svenska vingårdar har de också varit intresserade av debatten kring gårdsförsäljningen. Inför valet hade de fått besök av flera politiska organisationer som ville samla argument för gårdsförsäljningen, men Bengt har utöver engagemanget som skapas genom föreningarna (SBOV, Föreningen Svenskt Vin) de är med i, inte varit särskilt involverad i debatten själv. Han tycker att möjligheten till gårdsförsäljning är bra, men det är inte något han skulle vilja byta ut mot samarbetet han har med Systembolaget. Den viktigaste aspekten som berör förslaget om gårdsförsäljning, tycker han mestadels är just att säljandet ska ske i kombination med en utbildande upplevelse på vingården.

Om man har besökare på plats och de kan köpa en flaska med sig förhöjer detta ju värdet på besöket, men det är inte där våra volymer kommer säljas, vi säljer största andelen till Systembolaget och till krogar. (Bengt, 2023)

Bengt har inte sökt något jordbruks- och innovationsstöd. Varken från Jordbruksverket eller EU:s jordbruksfond, vilket han kanske hade velat göra vid ett tidigare stadium om han hade letat lite mera bland möjligheterna för detta. För honom har det dock ändå fungerat att starta gården genom att ta lån, samt investera vinster från hans övriga verksamhet. Förutom certifieringen som de har fått av Systembolaget, så har de likt Särtshöga vingård inte heller sökt någon certifiering för sitt vin. Pappersarbetet som krävs för att få märka sitt vin med en viss certifiering tycker han tar upp väldigt mycket tid som han hellre spenderar på andra delar av verksamheten. Produktionen förhåller sig dock i stort sett till kraven för ekologisk produktion. Plantorna besprutas exempelvis inte med något som kan anses vara icke-ekologiskt. I och med att Systembolaget också ställer många hållbarhetskrav för att vingården ska kunna få sälja sitt vin till dem, så arbetar han alltid hårt för att vinet ska produceras på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

Myndigheten som Skepparps vingård anser att de har blivit mest påverkade av är Livsmedelsverket, vilket de delar med de andra vingårdarna i denna studie. Han vet om att många kan tycka att Livsmedelsverkets påverkan på verksamheten kan kännas begränsande och komplicerad, men själva har de aldrig upplevt några problem med kontrollanterna. En frågeställning som Bengt själv ändå har funderat över, är ibland vilka kostnader Livsmedelsverket egentligen borde ha rätt att lägga på dem, när något av någon specifik anledning inte anses vara optimalt för

produktionen. Istället för att det ges någon verksamhetsbaserad förklaring till varför kostnaderna läggs på verksamheten, hänvisar förklaringarna i breven som skickas ut efter varje kontroll oftast till regelverk som rättfärdigar betalningsbegäran. Det här sättet att lägga på byråkratiska kostnader kan man tycka blir lite fyrkantigt och tråkigt. Något som också har varit knepigt är, i och med att vinbranschen är så ny i Sverige, att det inte alltid finns en god förståelse av reglerna kring vinproduktion. De första åren besöktes vingården av en kontrollant som, även om hon kunde väldigt mycket om produktionsprocesserna av andra livsmedel, tyckte att det blev svårt att sätta sig in i hur vinodling och vintillverkningen skulle kontrolleras. Hon utförde sin syssla genom att bland annat titta på övriga internationella regler, men det rådde ändå en tydlig okunnighet om hur just vin skulle kontrolleras.

Slutligen berättar Bengt att det med tiden, har gjorts stora framsteg inom den byråkratiska kontrollen av vinproduktion. Delvis har förbättringen skett genom bredare kunskap om internationella vinregler, men också genom att utvecklingsprocessen av hållbar vinproduktion blivit allt klarare för både svenska vinodlare och kontrollanter vilka regler som gäller just i Sverige. Nu vet både parter bättre vilka specifika regler som gäller i Sverige.

5. Analys

När jag närmare studerar vinodlarnas intervjusvar är det enkelt att känna igen mönster, genom likheterna på svaren till specifika frågor. Alla vinodlare har, trots olika sätt att organisera verksamheten, haft vingård i cirka tio år och lärt sig mycket genom tiderna. Möjligheten att kunna underhålla en vingård kräver starka insatser, upplärning och mest av allt engagemang. Genom olika intryck, lärdomar och upplevelser har vinodlarna kunnat bevisa att det, trots många människors invändningar, är möjligt att starta vingård i Sverige. Klimatet är inte för kallt så länge man vet vilken vindruva som är lämplig, eller hur odlingsprocessen ska genomföras. Hjälpen går att få om man undersöker vilka man ska vända sig till, om det nu är via gårdsbesök eller föreningar. I analysdelen av denna uppsats presenteras hur olika faktorer har påverkat vingårdarnas utveckling, hur utvecklingen har blivit förhindrat men också hur den har stöttats.

5.1 Vinodlarens bakgrund och deras påverkan på vingårdarnas verksamhet

Alla vinodlare har bedrivit väldigt olika karriärer innan de valde att driva en vingård. Idag rör de sig trots detta ändå i samma sociala fält; jordbrukets fält. Ett *underfält* till jordbrukets fält kan anses vara vinets fält. Jordbrukets fält karaktäriseras genom att alla som rör sig inom fältet har friheten att konkurrera med varandra, med hänsyn till de dynamiska begränsningarna som berör alla, som Bourdieu beskriver det, "spelare" inom fältet. Ett underfält karaktäriseras av att individerna som verkar inom fältet påverkas av samma logik, reglemente och rutiner. Fält kan alltså beskrivas som en medling mellan praxis av de som utgör en del av fältet, samt sociala och ekonomiska förhållanden i omgivningen (Bourdieu & Wacquant, 1992. s, 104-105).

Att den ena vinodlaren tidigare har arbetat med marknadsföring, medan den andra exempelvis har arbetat med arkitektur, bidrar till att de alla har samlat olika former av kunskaps- och kommunikationskapital. De har alla olika former av kulturellt kapital (Bourdieu & Wacquant, 1992. s, 119). Vinodlaren från Vejby vingård som länge hade arbetat som arkitekt kunde möjliggöra sin Marani (vinkällare) genom att han själv hade kunskapen kring hur en sådan kan byggas, utan att några problem skulle uppstå i samband med bygglov från kommunen. Han hade även senare gått en turismutbildning, där han hade fått lära sig hur det är att arbeta inom besöksnäringen och hur man kan nå ut till turister på bästa möjliga sätt. Detta har haft en stor påverkan på hur många besökare vingården tar emot per år och från vilka olika länder de kommer. Facebookgruppen, som skapades för kunder, är ett

typiskt exempel på ett strategiskt sätt att främja besök på gården. Vinodlaren från Särtshöga vingård har genom sin karriär inom marknadsföring också haft detta som hjälpmedel för att främja besök på gården. Hans erfarenhet av att tidigare ha arbetat inom dryckesbranschen, som har blivit del av hans kulturella kapital, var också en stor hjälp för honom då han genom detta redan visste hur vin skulle tillverkas i teorin. Vinodlaren från Skepparps vingård har också ett användbart kulturellt kapital, då han genom uppväxten på en gård med tillhörande musteri under lång tid har sett hur dryck produceras och hur en hållbar odling av grödor försörjs.

Vad vinodlarna dock har gemensamt är två egenskaper: lärandet genom att resa och uppväxten på en gård, eller väldigt nära relation till någon som har växt upp på en gård. Alla har åkt till olika länder för att lära sig hur vin görs och har genom detta kunnat skapa en bild kring hur de själva ska gå tillväga när de producerar vin i Sverige. Vinodlaren från Skepparps vingård har exempelvis genom odlandet av många olika druvsorter som vanligtvis odlas i varmare länder, som Sauvignon Blanc, Riesling och Chardonnay, lärt sig vilka möjligheter de svenska temperaturerna och marken erbjuder, eller för den delen inte erbjuder. Trots att odlandet av dessa druvsorter inte blev lika lyckad som andra sorter, så uttrycks det agrara tänkandet, nyagrarianismen, genom experimenterandet samt accepterandet av de motgångar man bemöter. Genom att experimentera med markens förutsättningar, har han lärt sig hur detta kan göras i den mån naturen tolererar det. Naturen visar därmed att det inte är måttet på vad som *kan* göras på en gård, utan snarare är det måttet på vad som *borde* göras på en gård, vilket indikerar att ödmjukhet gentemot naturen alltid föregår harmoni med naturen (Major, W, H. 2011. s, 55). Därför bestämde han sig, även om han fortfarande odlar lite andra druvsorter, för att främst odla Solaris då denna vindruva trivdes bäst i det svenska klimatet.

Två av vinodlarna har växt upp på en gård, vilket kan ha påverkat deras vilja att återgå till det här levnadssättet. De delar ett levnadssätt och bakgrund som har formats till ett habitus, som gör dem både villiga och kunniga att satsa på vinproduktion. Jordbruket och till stor del även entreprenörskap har varit en del av deras livsvärld, som de kan nyttja inom det speciella subfält som vinproduktion utgör (Bourdieu & Wacquant, 1992. s, 127). Som ung är en individ särskilt påverkbar och vinodlarnas barn- och ungdom på lantbruk har format dem och medfört att de kunnat kombinera sin kärlek till vin och jordbruksproduktion.

5.2 Myndigheters och organisationers påverkan på vingårdarnas verksamhet

Efter att kvalitativa intervjuerna hade genomförts med de tre vinodlarna har det blivit tydligt att alla vinodlare på olika sätt påverkas av myndigheter och organisationer. Alla vinodlare har upplevt att Livsmedelsverket är myndigheten och att EU är organisationen som har påverkat deras produktion mest.

Enligt Livsmedelsverket ska varje typ av verksamhet inspekteras minst en gång per år. Risken som finns inom mindre kommuner, när det finansiella underlaget är särskilt bristande, är att livsmedelstillsynen nedprioriteras. Att kommunerna ska bedriva tillsyn står dock fastställd i lagen, så även om en kommun upplever ekonomiska svårigheter, måste verksamheter alltid utsättas för minst en årlig normerande inspektion (Israelsson, 2004. s, 34). Normerande inspektioner har i vinodlarnas fall inte varit särskilt besvärliga, men när årliga kontroller nästan alltid utförs av olika kontrollanter kan kontrollbesöken bli frustrerande. Vinodlaren tvingas nämligen då för varje gång rättfärdiga sin verksamhet gentemot nya kontrollanter, trots att allting fortfarande fungerar på samma sätt som det har gjort under en längre period.

Ett annat problem med Livsmedelsverkets kontroller anser en av vinodlarna är att betalningsbegäran sedan 2022 numera skickas ut efter kontrollbesöket, i samband med att avgifterna för livsmedelskontroller har stigit. Anledningen till detta är baserad på en ny EU-lagstiftning, vilket ledde till att det svenska avgiftssystemet behövde göras om. Trots att det främst är småskaliga slakterier som anser att de har drabbats av detta, så drabbas även andra näringar. Ett företags kostnader kommer främst att bero på hur många kontroller Livsmedelsverket anser vara nödvändigt (Livsmedelsverket, 2021). Detta kan i synnerhet bli besvärligt för vinodlare; för det första på grund av att branschen är ny i Sverige och därmed kan behöva kontrolleras oftare än andra livsmedelsbranscher genom exempelvis påstådda brister, för det andra på grund av att de flesta vinodlare i Sverige är entreprenörer som i början kan ha svårt att klara av ytterligare kontroller.

Dessa är exempel på hur byråkratiska initiativ som utförs med syftet att effektivisera kontrollprocesser snarare kan ge upphov till komplikationer. Detta resulterar i att nackdelarna av Webers byråkratiska rationella ideal upplevs. Idealen innebär att beslut av större organisationer eller myndigheter ska tas på ett opersonligt, välinformerad samt tidseffektivt sätt, vilket i sin tur ska främja funktionaliteten av deras granskning. I detta fall har dock implementeringen av denna ideal orsakat att årliga kontroller och ändringar av avgiftssystemet inte tagit en ordentlig hänsyn till småskalig produktion, eller nya branscher som ännu inte

har kunnat utveckla sig till ett stadium där de kan förhålla sig till byråkratiska regelsystem på samma sätt som större etablerade företag kan. När uppfyllandet av regelverk inom institutioner blir ett mål i sig snarare än ett verktyg, kan problem likt dessa uppstå (Serpa & Ferreira, 2019. s, 15-16).

När det gäller ekonomiskt stöd har särskilt EU:s jordbruksfond (EAFRD) och Jordbruksverkets lantbruksstöd varit mest uppenbart att söka, men det har definitivt varit svårare än väntat att få något av dessa ekonomiska bidrag. Vinodlaren från Vejby vingård, som hade sökt ekonomiskt stöd från både ovan nämnda instanser och från andra, har inte kunnat få någonting. Processen att skriva till instanserna beskrivs vara lång, tidskrävande och svår. Det känns som en stor uppoffring för en chans som är så liten, så osäker. Upplevelsen är ett exempel på hur byråkrati kan orsaka tröghet och problem för entreprenörer på landsbygden. Den småskaliga vinproduktionen (också andra småskaliga produktionsformer) på svenska landsbygden ökar, en ny trend som utmanar det byråkratiska sättet att granska ansökningar till stöd på. När händelser i omvärlden blir allt svårare att förutse, så finns risken att byråkrater håller sig fast vid regler som egentligen har tappat sin funktionalitet eller relevans. Detta leder till att problem inte behandlas med tillämpliga lösningar och en intränad oförmåga riskerar att utvecklas (Engdahl & Larsson, 2011. s, 175). Formulären som ska fyllas i till sökandet för ekonomiskt stöd och kontrollerandet av dessa, utöver andra procedurer som hör till godkännandet av ansökan, är oerhört tidskrävande. Detta innebär att det skulle behövas nya, mer flexibla lösningar till sökandet av stöd för att kunna fortsätta främja utvecklingen av småskalig, högkvalitativ produktion.

5.3 Gårdsförsäljningslagen och dess påverkan på vingårdarnas verksamhet

Vinodlarna delar alla åsikten om att det skulle vara gynnsamt ifall gårdsförsäljningslagens förbud mot lokalproducerade alkoholhaltiga drycker skulle upphöra, men det finns ändå variationer i hur engagerade vingårdarna är i frågan. Särtshöga vingård jämför Sverige med många andra länder i EU och anser att det, särskilt i och med att Norge och Finland numera har kommit på en lösning i samband med ett intakt monopol, har blivit hög tid för att även Sverige ska ta steg i samma riktning. Vejby vingård tror också starkt på att detta skulle leda till en starkare utveckling av vinbranschen i Sverige, som det har gjort i exempelvis Danmark. Skepparps vingård skulle inte vilja byta ut affärerna de har med Systembolaget för att istället enbart sälja direkt till kunden, men tycker också att det vore ett steg framåt att kunna sälja en eller två flaskor på plats till kunder efter ett gårdsbesök.

Att Sverige är det sista landet i EU som inte tillåter alkoholförsäljning på gårdsbutiker är inte förvånande i och med att Sverige innan alkoholmonopolet hade en lång historia av överkonsumtion av alkohol, särskilt under 1600-talet till början på 1900-talet när stark sprit var lätt tillgängligt och var billigt (Enefalk, 2012 s, 88). Det främsta problemet med förslaget om gårdsförsäljning idag; det vill säga, att sälja alkohol med fokus på turismnäringen snarare än själva försäljningen, är att det finns en risk att EU kommer ifrågasätta alkoholmonopolet. EU kan komma att hävda att alla företag som vill sälja alkohol ska ha samma rätt, vilket skulle utmana det svenska alkoholmonopolet (Storkaas, 2021).

Trots att det nya lagförslaget fortfarande skulle begränsa verksamheten till viss del, i och med att försäljningsfokus ska ligga på turismnäringen, så är vinodlarna ändå väldigt nöjda med lagförslaget. Respekten som finns för alkoholmonopolet idag i samband med medvetenheten av dess funktionalitet, förklarar att vinodlarna är villiga att anpassa sig till den, då det främst fortfarande är vinupplevelsen som anses vara det viktigaste ändamålet. I och med att alkoholmonopolet har varit del av det svenska samhället under lång tid, så delas föreställningen om att detta monopol är nödvändigt för att den svenska konsumtionen av alkohol inte ska öka kraftigt, inom vinodlarnas habitus som visas särskilt inom vinfältet. Det här tyder på att habitus inte bara begränsas till det individuella och personliga, utan även delas socialt och kan hittas i kollektiva sammanhang, då det mänskliga medvetandet även är socialt strukturerad. Insikten att en helt obegränsad försäljning av vin förmodligen aldrig kommer att bli möjlig i Sverige, illustrerar att vinodlarnas habitus är ett bevis på att människor internaliserar objektiva chanserna de möter och kan ”läsa” till den framtid (i detta specifika fall framtidsmöjligheterna) som passar dem (Bourdieu & Wacquant, 1992. s, 126, 130).

5.4 Sociala nätverk och deras påverkan på vingårdarnas verksamhet

Vinodlarna, har på flera olika sätt lyckats få stöd genom specifika sociala kontakter och nätverk. Vinodlare från andra länder nämns vara betydelsefulla kontakter, men särskilt Föreningarna SBOV samt Föreningen Svenskt Vin anser vingårdarnas ägare har varit väldigt viktiga. Genom föreningarna har det uppstått en möjlighet för vinodlarna att få hjälp, samt kunna erbjuda guidning till andra vingårdar, i synnerhet när det gäller startprocessen. Användningen av sociala medier har också varit en stor del av hur vinodlare underhåller sina sociala kontakter, framförallt kunder och potentiella kunder.

Nätverken som nämns ovan, skapar nya utvecklingsmöjligheter för vinodlarna. De normer för pålitlighet och ömsesidighet som skapas genom nätverken är anledningen till varför de blir del av vinodlarnas sociala kapital. Nätverken erbjuder indirekt nya ekonomiska och kunskapsmöjligheter som de annars hade kunnat gå miste om. Möjligheterna presenterar sig som faktiska och potentiella resurser som är länkade till innehavandet av ett hållbart nätverk- alltså genom deltagande i olika grupper (Bourdieu, 1986. s, 22). Vinodlaren från Vejby vingård som skapade sin Facebook grupp *Vejby vingård Marani Wine Cellar*, är ett exempel på hur insatser till utökade sociala kontakter kan se ut. Dessa underhålls kontinuerligt genom uppdateringar om verksamheten och visar hur det, sociala kapitalet kan reproduceras och expanderas. Detta arbete med att utöka det sociala kapitalet är beroende av spenderandet av tid och energi, vilket på ett direkt och indirekt sätt är beroende av investeringen av ekonomiskt kapital. Nätverkandet är endast vinstgivande om det också ökar nyfikenheten på produkterna och i förlängningen vinsten. Detta innebär att det krävs kunskap om hur dessa relationer och nätverk kan användas så effektivt som möjligt (ibid. s, 23).

Faktumet att vingårdarna även värderar medlemskapen i föreningarna högt och fördelarna som deltagandet erbjuder, är också ett sätt som nyagrarianism kan uttrycka sig på. Det nyagrara tankesättet visar förståelse för faktumet att gemenskap inte längre kan upplevas i samklang med naturen och lantbruk, på samma sätt som det kunde för en eller två århundraden sedan. Den erkänner istället att, det moderna samhället vi numera lever i, lägger stor vikt på autonomi och självtillit. Denna förändring som har uppstått över tiden, kan vara anledningen till varför det ibland har ansetts vara svårt att koppla ansvar för miljön på ett sätt som främjar gemenskap knuten till lantbrukande (Major, W, H. 2011. s, 139-140). Trots att nätverkandet och gemenskapsbyggande inte sker på en specifik gård, är föreningarna ändå exempel på hur gemenskap i anknytning till ansvarsfullt lantbrukande kan återuppstå i en moderniserad form, samtidigt som det strider mot moderna tendensen att anta att isolerande individualism är ett tecken på välstånd (ibid. s, 141).

6. Slutord

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur småskaliga kommersiella vingårdar påverkas på den svenska landsbygden. Tre vinodlare har delat med sig i kvalitativa intervjuer hur de har blivit påverkade av de olika faktorerna som står i centrum för undersökningen.

Undersökningen har utförts genom att besvara tre huvudfrågor:

- Vad för sociala nätverk påverkar sammanhållningen mellan vinodlare och vinodlarnas utvecklingsmöjligheter?
- Hur påverkar Europeiska Unionens juridiska ramverk, svensk lag och svenska myndigheter vinodlarnas utvecklingsmöjligheter?
- Vilket inflytande har vinodlarnas bakgrund haft i startandet av verksamheten?

De sociala nätverk som har skapats genom medlemskap i föreningar har också fört med sig många utvecklingsmöjligheter, då gemenskapen stimulerar vinodlarna att dela med sig olika erfarenheter och kunskaper kring vinodling. Även sociala medier har underlättat underhållningen av vingårdarnas varumärkesbild, som har gjort det enklare för vinodlarna att nå ut till fler konsumenter, utan att behöva betala mer för annonser i tidningar.

Det har även visat sig att svenska vinodlare har stora förhoppningar på att en lösning, likt dem som har hittats i Finland och Norge, kommer att bli aktuell i Sverige. I och med en ständig ökande förståelse för hur människors konsumtionsvanor påverkar klimatet, attraherar det svenska vinet medvetna konsumenter med intresse för en hållbar livsstil. Om gårdsförsäljningen av alkohol skulle bli möjlig, skulle detta ge svenska vinodlare bättre förutsättningar för att visa en större andel konsumenter hur gott svenskt vin är och detta skulle i sin tur kunna främja konsumtionen av lokala varor. Start- och investeringsstöden som går att söka via organisationer och myndigheter har tyvärr visat sig vara svårare än annat att få tag på. Delvis för att ansökningsprocessen tar lång tid, men även för att det är väldigt osäkert om det går att få stödet eller inte. Även om produktionsmetoden förhåller sig till många olika krav, på grund av diverse certifieringar, så är det ändå inte garanterad att start- eller investeringsstöd ges till gården.

Vinodlarnas bakgrund har haft ett väldigt betydelsefullt inflytande på deras val att starta en vingård. Om de inte själva som ung hade växt upp på en gård, så bodde de ihop med någon som hade det. Detta tyder på att minnen samt föreställningarna av

att bo på en gård har haft en stark påverkan på vinodlarna, vilket i deras fall har inneburit att det blir ett betydligt mer självklart val att bo på en gård senare i livet. Alla tre hade de även, på grund av olika karriärer sedan tidigare, många kunskaper som blev användbara i samband med startandet av verksamheten.

Faktumet att fler och fler vingårdar har startats de senaste tjugo åren innebär att den svenska vinbranschen blir allt mer framträdande i Sverige. Den bidrar med en ökad turism, fler arbetstillfällen och ett nytt sätt att se på den svenska landsbygden. Därför skulle det vara oerhört viktigt att vinodlarna som finns i Sverige idag får mer utrymme för att förbättra sina produktionssätt och för att kunna sälja sitt vin, även om det nu blir med några villkor i åtanke.

Referenser

Litteratur:

- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. I: Richardson, J (red.). *Handbook of Theory and Research of the Sociology of Education*. Westport: Greenwood. S. 241-258.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. J. D. (1992). *An invitation to reflexive sociology*. Chicago: University of Chicago Press.
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder* (B. Nilsson, övers.). Malmö: Liber.
- Enefalk, H. (2012). Motboken – En alkoholhistorisk parentes?. I: Storbjörk, Jessica (red.). *Samhället, alkoholen och drogerna – politik, konstruktioner och dilemman*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. S. 88-89.
- Engdahl, O. & Larsson, B. 2011. *Sociologiska Perspektiv – grundläggande begrepp och teorier*. Upplaga 2:10. Lund: Studentlitteratur.
- Israelsson, T. (2004). *Tillsyn enligt Livsmedelslagen*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (Torell, S.-E., övers.) 3:2. Lund: Studentlitteratur.
- Major, W. H. (2011). *Grounded vision new agrarianism and the academy*. Tuscaloosa: University of Alabama Press.
- Strannegård, L., Zetterquist, E.U. (2011). *Organisering*. 3 uppl., Stockholm: Liber.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet.
https://www.vr.se/download/Forskningsetiska_principer/ (2023.05.04).
- Woods, M. (2011). *Rural*. Oxfordshire: Routledge.

Hemsidor av föreningar och myndigheter:

- Föreningen Svenskt Vin. (2021). Om oss. *Föreningen Svenskt Vin*.
<https://svensktvin.se/om-oss/> (Hämtad senast 2023.05.27)
- SBOV. (2022). Sverige – Ett vinland på frammarsch. *SBOV*.
<https://sbov.se/> (Hämtad senast 2023.05.27)
- Livsmedelsverket. (2021). Livsmedelsverkets instruktion – kontroll av livsmedelsföretagare. *Livsmedelsverket*. <https://livsmedelsverket.se/artikel/417/> (Hämtad senast 2023.05.31)

Nyhets- och vetenskapliga artiklar:

- Förenta Nationerna. (2023). Klimatförändringar och hållbar nordisk vinproduktion. *Förenta Nationerna*. <https://unric.org/sv/hallbart-skandinaviskt-vin-tack-vare-klimatforandringen> (Hämtad senast 2023.05.30)
- Haerberlein, Paul. (2016). Svensk vinbondens kamp för gårdsförsäljning. *ATL*.
<https://www.atl.nu/svenska-vinbondens-kamp-for-gardsforsaljning> (Hämtad senast 2023.05.29)
- Johnsson, Katarina. (2016). Ja till Norsk gårdsförsäljning av öl och vin. *Jordbruksaktuellt*. <https://www.ja.se/artikel/51374/ja-till-norsk-gardsforsaljning-av-ol-och-vin> (Hämtad senast 2023.05.25)

- Mölstad, Mikael. (2020). 20 svenska vingårdar att besöka i sommar. *White Guide*. <https://whiteguide.com/se/sv/news/2709-20-svenska-vingardar-att-besoka-i-sommar> (Hämtad senast 2023.05.30)
- Serpa, S. & Ferreira, C. M. (2019). The concept of *Bureaucracy* by Max Weber. *Red Fame*. 7(2). <https://doi.org/10.11114/ijsss.v7i2.3979>.
- Storkaas, Adelina (2021). Förslag om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol väcker kritik. *SVT Nyheter*. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/> (Hämtad senast 2023.05.31)
- Wagersten, Estrid. (2017). Gårdsförsäljning i Finland – så funkar det. *Sveriges Radio*. <https://sverigesradio.se/artikel/6822881> (Hämtad senast 2023.05.31)

Empiriskt material - intervjuer:

- Albinsson, Niclas; vingårdsägare av Särtshöga Vingård. 2023. Intervju 17:e april.
- Appelin, Jeppe; vingårdsägare av Vejby Vingård. 2023. Intervju 21:e april.
- Åkesson, Bengt; vingårdsägare av Skepparps Vingård. 2023. Intervju 12:e maj.

Bilaga:

Intervjufrågorna från kvalitativa intervjuerna med vinodlarna:

INTRODUKTION

Hur kom det sig att ni bestämde er för att börja en vingård?

Vad har ni arbetat med innan dess?

Vilken utbildning har ni?

Känner ni människor sedan tidigare bra som hade en vingård eller gård i allmänhet?

Vilka mål har ni för vingården de kommande tio åren?

Tror ni att klimatförändringarna kommer att påverka er verksamhet och i så fall hur?

VERKSAMHETEN

Vad skulle ni säga utmärker er produktionssätt och verksamhet i allmänhet?

Finns det något samarbete mellan er gård och andra gårdar?

Hur marknadsför ni ert vin?

Är ert vin certifierat?

Har ni försökt anpassa er verksamhet till eventuella klimatförändringar?

SOCIALT NÄTVERK

Vilka andra personer, organisationer, föreningar och övriga nätverk samarbetar ni med och varför?

Använder ni er av sociala medier?

Om ni använder er av sociala medier, hur har ni på sociala medier lyckats nå ut till konsumenter?

Vilka organisationer och människor har kunnat hjälpa er vidare och på vilka sätt?

Hur tror ni att bygden där ni verkar i allmänhet uppfattar er verksamhet? Ge gärna exempel på detta.

LAGAR OCH REGELVERK

Hur har ni påverkats av faktumet att ni inte får sälja vin direkt till konsumenten via en gårdsbutik?

Vilket inflytande har eller har kommunen haft på er verksamhet?

Har det varit lätt eller svårt för er att få ekonomiskt stöd för verksamheten?

Vilka myndigheter har varit särskilt inblandade i er verksamhet och på vilket sätt? Beskriv gärna.

Finns det ytterligare några regelverk och byråkratiska instanser som ni känner att ni tvingas förhålla er till? På vilka sätt då?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.